

Algirdas Drevinskas
Radviliškio g. 74 – 11, Šiauliai
tel. 8615 35651
drevinskas@splius.lt

Energetikos ministerijai
Aplinkos ministerijai
Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai
Kopija
Specialiųjų tyrimų tarnybai

2020-07-21

Dėl apsirūpinimo karštu vandeniu būdo pasirinkimo daugiabučiuose namuose

Pareiškėjas pritaria Specialiųjų tyrimų tarnybos 2020-07-07 Antikorupcinio vertinimo išvados dėl karšto vandens tiekimo ir atsiskaitymo už jį būdų teisinio reglamentavimo Nr. 4-01-5263 pastaboms, kad:

- butų savininkams nusprendus pasirinkti 2-ąjį karštu vandeniu apsirūpinimo būdą, jiems keliami **papildomi reikalavimai**, tokiu būdu **sudarant kliūtis** pasinaudoti įstatyme nustatyta teise;

- neaišku, kodėl 15 straipsnio 2 dalyje apsirūpinimo karštu vandeniu būdo parinkimas nėra reglamentuotas analogiškai, kaip 12 straipsnio 2 dalyje nustatytas šilumos paskirstymo metodų taikymas;

- kadangi daugiabučiuose namuose geriamąjį vandenį karštam vandeniui ruošti tiekia geriamojo vandens tiekėjas, o šilumą, skirtą pašildyti karštą vandenį tiekia šilumos tiekėjas, - tai ši padėtis labiausiai atitinka 2-ąjį apsirūpinimo karštu vandeniu būdą;

- **kaip turi būti paskirstytas** suvartotas karštas vanduo, kai butų savininkai pasirenka 2-ąjį apsirūpinimo karštu vandeniu būdą, detalaus ir aiškaus teisinio reglamentavimo nėra;

- Taisyklėse nustatyta, kad visais atvejais karštam vandeniui tiekti faktiškai privalo būti karšto vandens tiekėjas, kuriuo gali būti pastato valdytojas, kuris turi prisiimti atsakomybę už karšto vandens paskirstymą butams, nors jis pagal kompetencijas ir neužsiima karšto vandens tiekimo veikla, todėl butų savininkai privalėtų tokiam karšto vandens tiekėjui mokėti papildomai už visas administravimo, atsiskaitomųjų prietaisų įrengimo ir priežiūros išlaidas, dėl to karšto vandens **kaina būtų didesnė** negu antrojo būdo atveju;

- pagal esamas daugiabučių namų šildymo ir karšto vandens sistemas toks tiekėjas karšto vandens, kaip galutinio produkto, tiekti negali, nes karštas vanduo ruošiamas šilumos punktuose, už kurių priežiūrą ir eksploatavimą butų savininkai moka atskirą mokestį sistemų prižiūrėtojams, kurie ir yra atsakingi už tinkamą sistemos veikimą ir kad butų savininkams būtų tiekiamas tinkamos temperatūros karštas vanduo;

- esamas teisinis reglamentavimas neužtikrina vartotojams galimybės pasirinkti antąjį būdą (be tarpininkų - karšto vandens tiekėjų) ir tokiu būdu jiems būtų perkeliama pareiga patiems **organizuoti** sunaudotos šilumos energijos ir geriamojo vandens **paskirstymą** butams, nors šilumos energiją, skirtą būstui šildyti ir geriamąjį vandenį vartotojai įsigytų tiesiogiai be jokių tarpininkų;

- galiojantis teisinis reglamentavimas ir juo nustatyti būtini atlikti veiksmai **apsunkina** galimybes asmenims pasinaudoti teise be karšto vandens tiekėjo apsirūpinti karštu vandeniu ir kai atsakomybė dėl sunaudoto karšto vandens paskirstymo ir apskaitos perkeliama silpnesnei sandorio pusei – vartotojui, yra ydingas, kadangi tų pačių paslaugų teikimas (šilumos ir geriamojo vandens) bei jų paskirstymas jau yra reglamentuotas, todėl neaišku, kodėl toks pat reglamentavimas negali būti taikomas 2-uoju būdu aprūpinant vartotojus karšto vandens ruošimui reikalingomis sudedamosiomis dalis jas įsigyjant tiesiogiai iš tiekėjų šiems ir pavedant paskirstyti vartotojams suvartotus jų tiekiamus produktus;

- darytina išvada, kad pasirinkus 2-ąjį būdą kai kurios **pastoviają** karšto vandens kainos dedamąją sudarančios sąnaudos **nebūtų** įtraukiamos į šilumos energijos ir geriamojo vandens kainų pastoviųjų dedamųjų dalį bei kainos būtų **mažesnės**;

- galiojantis teisinis reglamentavimas turi būti tobulinamas aiškiai nustatant, kokios realiai patiriamos sąnaudos gali būti įtraukiamos į kainą kaip pastovioji dedamoji ir kaip jos turi būti paskirstytos, kai gyventojai pasirenka 2-ąjį būdą;

- kadangi prietaisų paklaidos gali būti **į abi puses** nuo idealaus atitikimo ribos, t. y. apskaitos prietaisai gali rodyti ir mažesnę už realų sunaudojimą, ir didesnę, neaišku, kodėl teisiniu reglamentavimu nustatoma, kad nuostoliai vartotojų tinkluose atsiranda būtent dėl apskaitos prietaisų paklaidų ir vartotojų **nenaudai**;

- galimų praradimų perkėlimas įskaičiuojant juos į kainą, t. y. vartotojams, yra ydingas, kadangi paslaugų teikėjai savo patiriamus vandens praradimus, net neanalizuodami jų priežasčių, gali perkelti vartotojams; taip pat gali susidaryti situacijos, kai vandens praradimai atsiranda vartotojams nedeklaravus jų sunaudojimo ir už juos nesumokėjus; tokie vandens **praradimai įtraukiami į kitų** metų kainą, taip nuostolius dėl vandens praradimų paskirstant visiems vartotojams (o ne vartotojams nedeklaravusiems jų sunaudojimo); tuo tarpu vartotojui per kitą ataskaitinį laikotarpį deklaravus ir sumokėjus išsiskolinimus už sunaudotą vandenį, jo kaina nesumažinama, kadangi teisinis reglamentavimas nenustato, kaip turi būti apskaičiuojama kaina, jeigu būna ne vandens praradimai, o dėl tokių situacijų susidaręs didesnis deklaruotas vandens sunaudojimas.

Pareiškėjas dar 2009 – 2011 metais ne kartą kreipėsi į Energetikos ir Aplinkos ministerijas, Valstybinę kainų ir energetikos kontrolės komisiją (Komisija) atkreipdamas dėmesį į šių klausimų teisinio reglamentavimo problemas ir spragas, teikė siūlymus teisės aktų taisymui.

Apsirūpinimo karštu vandeniu būdo pasirinkimo daugiabučiuose namuose reglamentavimo raidos kai kurie aspektai:

Pagal CK 6.385 str. 1 dalį patiektos ir sunaudotos energijos kiekis nustatomas pagal apskaitos prietaisų rodmenis arba kitu sutartyje nurodytu būdu. Pagal 6.388 str. 1 dalį abonentas moka už faktiškai sunaudotą energijos kiekį pagal energijos apskaitos prietaisų rodmenis, jeigu sutartis nenustato ko kita. (Pagal CK 6.391 str. šio skirsnio normos taikomos aprūpinant elektros, šilumos energija, dujomis, **vandeniu** ir kitų rūšių energija.)

Pagal Energetikos įstatymo (Suvestinė redakcija nuo 2020-07-01 iki 2020-12-31) 16 str. 1 dalį Energetikos įmonės, tiekiančios šilumą daugiabučiams namams, šilumą (*taigi, ir šilumą karštam vandeniui ruošti bei karšto vandens temperatūrai palaikyti*) tiekia namams ir (ar) **butams**, jeigu vartotojai nepageidauja kitaip.

Vyriausybės **1997-12-31** nutarimo Nr. 1507 1.4 punktas: „gyvenamuosiuose namuose mokestis už šaltą bei karštą vandenį, dujas, elektros energiją nustatomas pagal **butų** apskaitos prietaisų rodmenis“. ([Neteko galios Vyriausybės 2014-08-20 nutarimu Nr. 789 nuo 2014-11-01](#))

Šiaulių miesto savivaldybės valdyba 2001-12-18 sprendimu Nr.453 nustatė, kad „nuo 2002-01-01 karšto vandens tiekėjas Šiaulių miesto daugiabučiams gyvenamiesiems namams yra SPAB „Šiaulių energija“; šalto ir karšto vandens skaitiklių patikrą ir kontrolę daugiabučių gyvenamųjų namų butuose atlieka UAB „Šiaulių vandenys“.

2002-11-11 sprendimu Nr. 332 buvo patikslinta, kad „iki naujų vandens ir nuotėkų kainų ir vandens apskaitos prietaisų butuose patikros ir keitimo paslaugos tarifo patvirtinimo, UAB „Šiaulių vandenys“, panaudodama šalto vandens tiekimo tarife numatytas lėšas, skirtas šalto vandens apskaitos prietaisams eksploatuoti, atlieka šalto vandens skaitiklių patikrą ir kontrolę bei **tik sugedusių karšto** vandens skaitiklių keitimą“.

Šilumos pirkimo-pardavimo sutarčių su buitinais šilumos vartotojais standartinių sąlygų, patvirtintų Ūkio ministro **2003-07-10** įsakymu Nr. 4-289, 24 punkte nustatyta, kad „jeigu pastato buto savininkas – buitinis karšto vandens vartotojas karšto vandens vieną sudėtinę dalį – geriamąjį šaltą vandenį perka iš šalto vandens tiekėjo, o kitą sudėtinę dalį – šilumą šaltam vandeniui

sušildyti bei karšto vandens temperatūrai palaikyti perka iš šilumos tiekėjo, karšto vandens tiekėjas ir karšto vandens vartojimo pirkimo-pardavimo sutartis neprivalomi“.

Šiaulių miesto savivaldybės taryba **2004-12-16** sprendimu Nr. T-338 patvirtino Vandens ir šilumos karštam vandeniui ruošti centralizuoto tiekimo taisyklės (įsigaliojo 2005-01-01). Taisyklių 3 punkte buvo nustatyta: „vandens tiekėjas daugiabučių namų gyventojams yra UAB „Šiaulių vandenys“. Šilumos energiją, naudojamą centralizuotai tiekiamam karštam vandeniui ruošti, tiekia AB „Šiaulių energija“; 6 punkte: „Betų savininkai **gali pasirinkti** karšto vandens tiekėją ar **apsirūpinimo karštu vandeniu būdą**, pasirašydami atitinkamas vandens, šilumos, karšto vandens ir (ar) kt.) pirkimo ir pardavimo sutartis“; 7 punkte: „Šilumos tiekėjas yra kartu ir karšto vandens tiekėjas tik tuo atveju, jeigu tai numato butų savininkų prašymu jų ir tiekėjo sudaryta karšto vandens vartojimo pirkimo ir pardavimo sutartis“; 10 punkte: „Vandens apskaitos prietaisų butuose įrengimo, eksploatavimo, patikros, keitimo bei remonto sąnaudoms iš dalies kompensuoti iš savivaldybės biudžeto pagal galimybes skiriamos lėšos bei UAB „Šiaulių vandenys“ lėšos, sutaupytos įgyvendinant vandens netekčiai butuose mažinti programą (iš jų – 2/3 karšto vandens apskaitos prietaisams keisti)“; 11 punkte: „Vandens apskaitos prietaisų butuose keitimas vykdomas pagal UAB „Šiaulių vandenys“ parengtą ir Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtintą grafiką“; 13 punkte: „Daugiabučių namų gyventojai su vandens ir (ar) šilumos tiekėju už suvartotą šaltą ir (ar) karštą (be (ar su) šilumos energijos, sunaudotos karštam vandeniui ruošti) vandenį ar šilumos energiją, sunaudotą karštam vandeniui ruošti, atsiskaito pagal butuose įrengtų vandens apskaitos prietaisų rodmenis“; 14 punkte: „Vandens tiekėjas(-ai) vykdo Vandens netekčiai daugiabučių namų butuose mažinti programą“.

Šios Taisyklės galiojo iki 2009-03-01, kai 2008-06-26 sprendimu Nr. T-208 Taryba nusprendė laikyti, kad karšto vandens tiekėjas daugiabučių gyvenamųjų namų vartotojams yra AB „Šiaulių energija“ (1-asis būdas). Taigi, nuo 2005-01-01 iki 2009-03-01 Šiauliuose buvo (be jokių problemų) taikomas 2 – asis apsirūpinimo karštu vandeniu būdas.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2006-02-15 civilinės bylos Nr. 3K-3-119/2006 ir 2008-11-04 civilinės bylos Nr. 3K-3-530/2008 nutartyse yra pateikęs savo poziciją, kad „kai geriamasis vanduo perkamas iš geriamojo vandens tiekėjo karštam vandeniui ruošti, o šiluma – iš šilumos tiekėjo, ir karštas vanduo ruošiamas šilumokaičiuose, tai karšto vandens tiekėju iki butuose įrengtų karšto vandens apskaitos skaitiklių yra **šilumos tiekėjas**. Energetikos ministerijos nuomone, apsirūpinimo karštu vandeniu būdas, kai šiluma perkama iš šilumos tiekėjo, o geriamasis vanduo karštam vandeniui ruošti – iš geriamojo vandens tiekėjo, negali būti traktuojamas kaip apsirūpinimas karštu vandeniu būdas „be karšto vandens tiekėjo“. Taip pat neturėtų būti klaidingai aiškinama, jog, pasirinkus 2-ąjį apsirūpinimo karštu vandeniu būdą, reikia samdyti papildomus tarpininkus, kurie vykdytų karšto vandens tiekėjo funkcijas. Atkreiptinas dėmesys į tai, jog Taisyklėse vartojamos sąvokos „subjekto, užsiimančio karšto vandens tiekimo veikla“ reikšmė nesiskiria nuo **karšto vandens tiekėjo** sąvokos“.

Šiaulių miesto savivaldybės taryba 2008-06-26 sprendimu Nr. T-208 nusprendė laikyti, kad „nuo 2009-03-01 **karšto vandens tiekėjas** Šiaulių miesto daugiabučių gyvenamųjų namų vartotojams yra AB „Šiaulių energija“ tol, kol vartotojai pasirenka karšto vandens tiekėją arba kitą apsirūpinimo karštu vandeniu būdą; nustatyti, kad AB „Šiaulių energija“ už šaltą vandenį, sunaudotą karštam vandeniui ruošti, su UAB „Šiaulių vandenys“ atsiskaito pagal geriamojo vandens apskaitos prietaiso, įrengto prieš karšto vandens ruošimo įrenginį, rodmenis“.

Taigi, nuo 2005-01-01 iki 2009-03-01 Šiauliuose buvo taikomas 2 –asis apsirūpinimo karštu vandeniu būdas. Jokių problemų nebuvo. Nuo 2009-03-01 įvedus 1-ąjį būdą karšto vandens karšto vandens kaina dėl šios priežasties padidėjo 10 procentų.

Energetikos ministras Arvydas Sekmokaš **2009-03-12** rašte Nr. 01EM-3-42 taip pat teigė, kad 2 – asis būdas yra pats pigiausias, nes nėra tarpininko, pvz., karšto vandens tiekėjo, kurio veiklos sąnaudas būtina apmokėti.

Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių (Energetikos ministro **2009-06-16** įsakymas Nr. 1-95) 364 punktą: „karšto vandens tiekėjai ir geriamojo vandens tiekėjai iki 2009-07-01 pasiūlo buitiniams karšto vandens vartotojams daugiabučiuose namuose priimti sprendimus dėl apsirūpinimo karštu vandeniu būdo pasirinkimo“.

Šilumos ūkio įstatymo 15 str. 1 ir 2 dalys patikslintos 2009-05-12 įstatymu Nr. XI-250, įsigaliojusiu **2009-07-01**:

15 str. 1 dalis papildyta nuostata, kad nupirkto geriamojo vandens kiekis nustatomas pagal atsiskaitomojo apskaitos prietaiso, įrengto prieš karšto vandens ruošimo įrenginius, rodmenis;

15 str. 2 dalies ankstesnėje redakcijoje buvo nustatyta:

„Kol vartotojai pasirenka karšto vandens tiekėją arba kitą apsirūpinimo karštu vandeniu būdą, taikomas **esamas** apsirūpinimo karštu vandeniu būdas, o karšto vandens apskaitos prietaisus butuose įrengia, prižiūri ir jų patikrą atlieka **esamas** tiekėjas“.

2009-05-12 įstatymu Nr. XI-250 ši dalis pakeista:

„Kol vartotojai pasirenka karšto vandens tiekėją arba apsirūpinimo karštu vandeniu būdą, karšto vandens tiekėjas yra **šilumos** tiekėjas. Karšto vandens apskaitos prietaisus butuose ... įrengia, prižiūri ir jų patikrą atlieka **karšto vandens** tiekėjas“.

Šiaulių miesto savivaldybės taryba **2009-09-24** sprendimu Nr. T-287 nustatė AB „Šiaulių energija“ taikomą daugiabučių namų butuose ir kitose patalpose įrengtų atsiskaitomųjų karšto vandens apskaitos prietaisų aptarnavimo mokesį – 2,70 Lt vartotojui per mėnesį; sprendimas įsigaliojo nuo 2009 m. lapkričio 1 dienos.

Komisija **2009-10-30** nutarimu Nr. O3-193 nutarė AB „Šiaulių energija“ nustatyti:

Karšto vandens kainą (be PVM), išreiškiamą formule -

$$0,03 + T_{kv,kd} = (56,67 \times T_{\xi}) + (1,11 \times T_{gv}) + (0,0114 \times T_{gv, pard})$$

Tokiu būdu nuo 2009-11-01 1 m³ karšto vandens kainoje yra 0,1015 (0,0114 x 8,9) Lt pardavimo kainos abonentams, ir taikomas atsiskaitomųjų karšto vandens apskaitos prietaisų aptarnavimo mokesis – 2,70 Lt vartotojui per mėnesį. Kitokia situacija susidarytų, jei vartotojai pasirinktų apsirūpinimo karštu vandeniu būdą be karšto vandens tiekėjo. Šiuo atveju karšto vandens kaina netaikoma (nėra subjekto, kuris ją taikytų). Šiuo atveju bus taikoma geriamojo vandens kaina 5,48 Lt/m³ ir jo pašildymo kaina (51 x Tš) Lt/m³.

Taisyklių 365 punkte (Energetikos ministro **2009-12-22** įsakymas Nr. 1-255) nustatyta, kad „šilumos tiekėjai, kuriems iki 2009-07-01 Komisija nenustatė karšto vandens kainos, iki 2010-01-01 apskaičiuoja ir viešai praneša apie nustatytas karšto vandens kainas bei atsiskaitomųjų karšto vandens apskaitos prietaisų mokesį. **Palyginimui** pateikia apsirūpinimo karštu vandeniu būdo, kai šilumos tiekėjas tiekia šilumą, o geriamąjį vandenį – geriamojo vandens tiekėjas, kainas bei nustatytus papildomus mokesčius. Šilumos ir (ar) karšto vandens tiekėjai ne vėliau kaip iki 2010-02-01 pasiūlo buitiniams karšto vandens vartotojams apsispręsti dėl karšto vandens vartojimo pirkimo–pardavimo sutarties pasirašymo. Buitiniai vandens vartotojai ne vėliau kaip iki 2010-04-01 priima sprendimą dėl pasiūlymo priimtumo ir ne vėliau kaip iki 2010-05-01 apie priimtą sprendimą raštu informuoja šilumos ir (ar) karšto vandens tiekėją“.

(Deja, šilumos tiekėjai „Palyginimui nepateikė apsirūpinimo karštu vandeniu būdo, kai šilumos tiekėjas tiekia šilumą, o geriamąjį vandenį – geriamojo vandens tiekėjas, kainų bei nustatytų papildomų mokesčių. Topkį palyginimą pateikė Komisija „Kuris centralizuoto karšto vandens tiekimo būdas pigiausias?“ (pridedamas).

Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklės, nauja redakcija (**2010-10-25** EM įsakymas Nr. 1-297, įsigaliojo 2010-11-01):

5. Daugiabučio namo patalpų savininkai gali pasirinkti apsirūpinimo karštu vandeniu būdą ir jį įgyvendinti, nepažeidžiant kitų šių Taisyklių nuostatų.

145. Jei vartotojai pasirenka apsirūpinimo karštu vandeniu būdą, kai geriamasis vanduo karštam vandeniu ruošti perkamas iš geriamojo vandens tiekėjo, o šiluma – iš šilumos tiekėjo,

tiekėjo ir vartotojo sutartiniai santykiai reguliuojami vartotojų sutartimis su atitinkamais tiekėjais **arba** sutartimi su **subjektu**, užsiimančiu karšto vandens tiekimo šio namo patalpų savininkams veikla.

160. Kada vartotojai pasirenka 2-ą karšto vandens tiekimo būdą, naudojami karšto vandens ruošimo šilumos skaitiklis ir karšto vandens ruošimo geriamojo vandens skaitiklis:

160.1. karšto vandens ruošimo geriamojo vandens skaitiklį įrengia ir eksploatuoja geriamojo vandens tiekėjas;

160.2. karšto vandens ruošimo šilumos skaitiklį įrengia šilumos tiekėjas.

164. Kada vartotojai teisės aktuose nustatyta tvarka pasirenka 2-ą karšto vandens tiekimo būdą, karšto vandens skaitiklių įrengimą, priežiūrą, metrologinę patikrą organizuoja **subjektas, užsiimantis karšto vandens tiekimo veikla**.

185. Daugiabučiuose namuose, kurių gyventojai priėmė sprendimą apsirūpinti karštu vandeniu 2-u karšto vandens tiekimo būdu, vartotojai privalo:

185.1. privalo pateikti šilumos ir geriamo vandens tiekėjams šiuos dokumentus:

185.1.2. **įgaliojimas asmeniui, galinčiam sudaryti sutartis su tiekėjais;**

(Tokių būdu šios formuluotės paneigia 145 punkto nuostatas „Jei vartotojai pasirenka apsirūpinimo karštu vandeniu būdą, kai geriamasis vanduo karštam vandeniu ruošti perkamas iš geriamojo vandens tiekėjo, o šiluma – iš šilumos tiekėjo, tiekėjo ir vartotojo sutartiniai santykiai reguliuojami vartotojų sutartimis su atitinkamais tiekėjais ...“, o sutartis su **subjektu**, užsiimančiu karšto vandens tiekimo šio namo patalpų savininkams veikla (t. y. su karšto vandens tiekėju), tampa privaloma. Taigi, privalomu tampa 1-asis būdas.)

185.3. jeigu pastato šilumos ir karšto vandens ruošimo įrenginys priklauso šilumos tiekėjui:

185.3.1. šilumos tiekėjas privalo pasiūlyti vartotojui **įsigyti** šilumos ir karšto vandens ruošimo įrenginį už buhalterinę likutinę jo vertę;

185.3.2. Vartotojams teisėtai atstovaujantis **asmuo** su šilumos tiekėju sudaro sutartį dėl šilumos ir karšto vandens ruošimo įrenginio **išpirkimo** pagal įrenginių likutinę vertę.

(Taigi, šis „subjektas, užsiimantis karšto vandens tiekimo veikla“ dar privalo išpirkti šilumos ir karšto vandens ruošimo įrenginį už atstovaujamų vartotijų lėšas.“

226. Vartotojas turi teisę:

226.8. kartu su kitais namo butų savininkais nuspręsti pakeisti viso pastato apsirūpinimo karštu vandeniu būdą arba pasirinkti kitą karšto vandens tiekėją;

233. Kol buitiniai karšto vandens vartotojai, kurie iki šių Taisyklių įsigaliojimo priėmė sprendimą apsirūpinti karštu vandeniu 2-u karšto vandens tiekimo būdu, nepateikia šilumos bei geriamojo vandens tiekėjams Taisyklių 185.1 punkte nurodytų dokumentų laikoma, kad vartotojų sprendimas apsirūpinti karštu vandeniu 2-u karšto vandens tiekimo būdu įgyvendintas netinkamai, o atsiskaitymas tarp šilumos ir geriamojo vandens tiekėjų bei šių karšto vandens vartotojų už laikotarpį nuo 2010-05-01 iki šių Taisyklių įsigaliojimo vyksta pagal tvarką, kuri galiojo iki vartotojų priimto sprendimo keisti apsirūpinimo karštu vandeniu būdą.

Neliko 365 punkto.

Seimo kontrolieriaus Romo Valentukevičiaus **2011.03.09** Pažyma Nr. : Nr. 4D-2010/1-1272;1278;1284:

Darytina išvada, kad apsirūpinant karštu vandeniu 2-uoju būdu, **karšto vandens tiekėjo, tai yra** asmens, tiekiančio karštą vandenį vartotojams pagal pirkimo–pardavimo sutartis, įstatymų leidėjas nenumatė; apribojimo („vartotojams teisėtai atstovaujantis asmuo (valdytojas ar kt.)“), tai yra apribojimo vartotojams patiems sudaryti sutartis su šilumos bei geriamojo vandens tiekėjais atskirai, nėra Šilumos ūkio įstatyme, todėl šio apribojimo įvedimas įstatymo įgyvendinamuoju teisės aktu yra negalimas.

Energetikos ministerija, nustatydama Taisyklėse apribojimą vartotojams patiems su šilumos bei geriamojo vandens tiekėjais sudaryti pirkimo-pardavimo sutartis ir taip įvesdama asmenį, atstovaujantį vartotojams, kuris iš **tiesų yra karšto vandens tiekėjas** (žinant Energetikos ministerijos poziciją, kad apsirūpinimas karštu vandeniu 2-uoju būdu negali būti traktuojamas kaip apsirūpinimas karštu vandeniu būdas „be karšto vandens tiekėjo“), panaikino apsirūpinimo karštu

vandeniu 2-ąjį būdą, tai yra patvirtinus Taisyklės apsirūpinimo karštu vandeniu 2-asis būdas sutapo su apsirūpinimo karštu vandeniu 1-uoju būdu.

Taisyklės, kurių 5 punkto bei 184–185.4 punktų nuostatos netiesiogiai panaikina Šilumos ūkio įstatyme numatytą apsirūpinimo karštu vandeniu 2-ąjį būdą, taikomą daugelyje Lietuvos miestų, pakeičia Šilumos ūkio įstatymo nustatytą imperatyvų reguliavimą, pažeidžia įstatymu garantuojamas vartotojų pasirinkimo teises ir laisves.

Seimo kontrolierius rekomenduoja Energetikos ministrui spręsti klausimą dėl 2010-10-25 įsakymu Nr. 1-297 patvirtintų Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių, įsigaliojusių 2010-11-01, pakeitimo, siekiant, kad jų nuostatos neprieštarautų įstatymų normoms, neribotų vartotojams įstatymais garantuotų teisių ir laisvių priimti jų poreikius atitinkančius, jiems naudingiausias sprendimus.

(Po LVAT 2011-12-15 nutarties spręsti klausimo dėl 2010-10-25 įsakymu Nr. 1-297 patvirtintų Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių, įsigaliojusių 2010-11-01, pakeitimo, nes LVAT vertinimu jos neprieštaravo įstatymų normoms, neribojų vartotojams įstatymais garantuotų teisių ir laisvių.)

2011-07-20 įsakymas Nr. 1-191:

5. Daugiabučio namo patalpų savininkai, nuosavybės teise valdantys pastato šilumos ir karšto vandens ruošimo įrenginius, gali pasirinkti teisės aktuose numatytą apsirūpinimo karštu vandeniu būdą ir jį įgyvendinti, nepažeidžiant kitų šių Taisyklių nuostatų

(Tokia nuostata suponuoja, kad jeigu pastato šilumos ir karšto vandens ruošimo įrenginys priklauso šilumos tiekėjui, tai daugiabučio namo patalpų savininkai negali pasirinkti apsirūpinimo karštu vandeniu būdo)

LVAT 2011-12-15 nutartis:

„Energetikos ministerijai įstatymų leidėjas suteikė įgaliojimus nustatyti šilumos, *inter alia* ir karšto vandens, tiekimo ir vartojimo taisyklės, t. y. sureguliuoti šilumos ir karšto vandens vartotojų bei šilumos ir (ar) karšto vandens tiekėjų santykius tiek, kiek toks teisinis reguliavimas neprieštarautų aukštesnės galios teisės aktams. Šilumos ūkio įstatyme nėra detalizuota sprendimo apsirūpinti karštu vandeniu būdu, kai šiluma karštam vandeniui ruošti perkama iš šilumos tiekėjo, o geriamasis vanduo karštam vandeniui ruošti perkamas iš geriamojo vandens tiekėjo, realizavimo tvarka, darytina išvada, jog nurodyti santykiai galėjo ir turėjo būti sureguliuoti Energetikos ministerijos tvirtinamose Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklėse.

... šiose Taisyklių nuostatose, jog santykiuose su šilumos bei geriamojo vandens tiekėjais karšto vandens vartotojus atstovauja jų įgaliotas atstovas, yra įtvirtinti šios vartotojų teisės įgyvendinimo procesiniai (procedūriniai) aspektai, todėl **šie reikalavimai negali būti vertinami kaip nustatytos papildomos sąlygos** asmenims, siekiantiems įgyvendinti savo teisę apsirūpinti karštu vandeniu nurodytu būdu, kurios gali būti įtvirtintos tik įstatymu. ... šis teisinis reguliavimas yra skirtas aiškiai apibrėžti ir detalizuoti, kokius veiksmus privalo atlikti vartotojai, teisės aktų nustatyta tvarka priėmę sprendimą apsirūpinti karštu vandeniu 2-uoju būdu. Taigi **nėra jokio teisinio pagrindo ginčijamo teisinio reguliavimo vertinti kaip konkuruojančio su įtvirtintuoju Šilumos ūkio įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje bei 15 straipsnyje, kadangi minėtos įstatymo nuostatos įtvirtina pagrindinius apsirūpinimo karštu vandeniu nurodytu būdu principus (apibrėžia šį būdą), tačiau šio būdo įgyvendinimo nedetalizuoja.**

Energetikos ministerijos ... yra pavesti ne tik teisė, bet ir pareiga, nustatyti procesinius (procedūrinius) vartotojų sprendimo apsirūpinti karštu vandeniu 2-uoju būdu įgyvendinimo aspektus.

Vertinant Taisyklių 185.2.1 ir 185.2.2 punktus tuo aspektu, jog juose numatyta pareiga vartotojams (juos teisėtai atstovaujančiam asmeniui) su šilumos tiekėju bei geriamojo vandens tiekėju sudaryti sutartis dėl atitinkamai šilumos bei geriamojo vandens ruošti perkama, pastebėtina, jog šis reikalavimas išplaukia iš Energetikos įstatymo 12 straipsnio 6 dalyje įtvirtintos bendros nuostatos, jog energetikos įmonių tarpusavio santykiai, taip pat santykiai su energetikos išteklių ar energijos vartotojais grindžiami sutartimis.

(Nėra tokios pareigos, 145 punktą numato: „Jei vartotojai pasirenka apsirūpinimo karštu vandeniu būdą, kai geriamasis vanduo karštam vandeniu ruošti perkamas iš geriamojo vandens tiekėjo, o šiluma – iš šilumos tiekėjo, tiekėjo ir vartotojo sutartiniai santykiai reguliuojami vartotojų sutartimis su atitinkamais tiekėjais ...“).

Todėl atsižvelgiant į nurodytus argumentus, darytina išvada, jog Taisyklių 145, 185 bei 233 punktai ta apimtimi, kuria nustatoma, jog vartotojus, priėmusius sprendimą apsirūpinti karštu vandeniu 2-uju karšto vandens tiekimo būdu, santykiuose su šilumos bei geriamojo vandens tiekėjais atstovauja bei sutartis su šilumos bei geriamojo vandens tiekėjais sudaro jų **įgaliojamas asmuo, neprieštarauja** Šilumos ūkio įstatymo 2 straipsnio 2 daliai bei 15 straipsniui.

(Keisti išvedžiojimai. Kodėl ne pagal „145. Jei vartotojai pasirenka apsirūpinimo karštu vandeniu būdą, kai geriamasis vanduo karštam vandeniu ruošti perkamas iš geriamojo vandens tiekėjo, o šiluma – iš šilumos tiekėjo, tiekėjo ir vartotojo sutartiniai santykiai reguliuojami vartotojų sutartimis su atitinkamais tiekėjais“? Kam dar reikalingas subjektas, užsiimantis karšto vandens tiekimo veikla, t. y. karšto vandens tiekėjas, kas situacija paverčia apsirūpinimą karštu vandeniu 1-uju būdu? Toks vertinimas prieštarauja šioje nutartyje minimoms nuostatom: Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs, jog sutarčių sudarymo laisvė – tai sukonkretinta išraiška tokių Konstitucijoje įtvirtintų vertybių, kaip asmens laisvė (21 straipsnis), nuosavybės neliečiamumas (23 straipsnis), asmens ūkinės veiklos laisvė (46 straipsnis); sutarčių sudarymo laisvės principas vertintinas kaip konstitucinio lygmens garantija (Konstitucinio Teismo 1996-11-20 nutarimas); tai yra šalių teisė savarankiškai spręsti sutarties turinio klausimus, nepažeidžiant iš Konstitucijos kylančių reikalavimų, atitinkamų Konstitucijai neprieštarujančių įstatymų nuostatų, nevaržant kitų asmenų teisių ir laisvių (Konstitucinio Teismo 2008-06-30 nutarimas).

... tuo atveju, jei vartotojai priima sprendimą apsirūpinti karštu vandeniu 2-uju būdu, ir šilumos ir karšto vandens ruošimo įrenginys priklauso šilumos tiekėjui, šilumos tiekėjas privalo parduoti šį įrenginį vartotojui ar jį atstovaujančiam asmeniui už buhalterinę likutinę jo vertę (privalo pasiūlyti vartotojui ar jį atstovaujančiam asmeniui įsigyti šį įrenginį), ir, atitinkamai, vartotojai privalo įsigyti jį nuosavybės teise ar įgyti valdymo teisę kitais įstatymų nustatytais pagrindais. **Taigi nurodytose nuostatose yra įtvirtintas teisinis reguliavimas, kuriuo įsiterpiama į asmenų nuosavybės teisės įgyvendinimą. Be to, šiuo teisiniu reguliavimu įsiterpiama ir į sutarčių laisvės principo įgyvendinimą.**

Kaip minėta, pagal Konstituciją, atsižvelgiant į įstatymų viršenybės poįstatyminių teisės aktų atžvilgiu principą, poįstatyminiame teisės akte nustatytas teisinis reglamentavimas turi būti grindžiamas teisiniu reglamentavimu, įtvirtintu įstatymuose, ir gali jį tik detalizuoti, tačiau negali būti sukuriama naujos bendro pobūdžio normos, konkuruojančios su įstatymo normomis.

(Tai kad nekonkuruoja. Šilumos ūkio įstatymo 24 straipsnis: „1. Daugiabučio namo butų savininkai šilumos punkto įrenginius valdo, naudoja ir jais disponuoja bendrosios nuosavybės teise. 2. Jeigu butų savininkai šilumos punkto įrenginių bendrosios nuosavybės teise nevaldo, bendroji nuosavybės teisė gali būti įgyjama: 1) Civilinio kodekso nustatyta daiktų pirkimo-pardavimo išsimokėtinai tvarka išsiperkant renovuotų šilumos punktų įrenginius iš trečiųjų asmenų pagal įrenginių likutinę vertę; 2) įsigyjant (įsirengiant) šilumos punkto įrenginius finansinės nuomos (lizingo) sutarties pagrindu; 3) kitais įstatymų nustatytais pagrindais“. Klausimas tik, ar žodžiai „gali būti įgyjama“ nurodo galimus nuosavybės teisės įgyjamo būdus, tačiau prievolė „butų savininkai šilumos punkto įrenginius valdo bendrosios nuosavybės teise“ lieka, o žodžiai „gali būti įgyjama“ nereikškia, kad šilumos punkto įrenginiai gali būti ir nevaldomi bendrosios nuosavybės teise.)

Konstitucinis Teismas taip pat yra pažymėjęs, jog sutarčių sudarymo laisvė – tai sukonkretinta išraiška tokių Konstitucijoje įtvirtintų vertybių, kaip asmens laisvė (21 straipsnis), nuosavybės neliečiamumas (23 straipsnis), asmens ūkinės veiklos laisvė (46 straipsnis); sutarčių sudarymo laisvės principas vertintinas kaip konstitucinio lygmens garantija (Konstitucinio Teismo 1996-11-20 nutarimas); tai yra šalių teisė savarankiškai spręsti sutarties turinio klausimus, nepažeidžiant iš Konstitucijos kylančių reikalavimų, atitinkamų Konstitucijai neprieštarujančių įstatymų nuostatų, nevaržant kitų asmenų teisių ir laisvių (Konstitucinio Teismo 2008-06-30 nutarimas).

Taigi atsižvelgiant į Konstitucinio Teismo jurisprudenciją, konstatuotina, jog teisinis reguliavimas, kuriuo įsiterpiama į įstatymų saugomą savininko galimybę savo nuožiūra valdyti jam priklausantį turtą, juo naudotis ir disponuoti, o taip pat į sutarčių laisvės principo įgyvendinimą, gali būti nustatytas tik įstatymu, o ne poįstatyminiu teisės aktu.

Nagrinėjamu atveju naujos bendro pobūdžio nuostatos, kuriomis reguliuojami tiek nuosavybės teisės įgyvendinimo aspektai, tiek ir nustatoma pareiga vartotojams bei šilumos tiekėjams sudaryti atitinkamas sutartis, yra įtvirtintos poįstatyminiame teisės akte, nors toks teisinis reguliavimas nėra grindžiamas įstatymo nuostatomis.

Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, jog ginčijamu teisiniu reguliavimu nurodyta apimtimi – tiek, kiek šilumos tiekėjui nustatyta pareiga vartotojui parduoti (pasiūlyti įsigyti) jo teisėtai valdomą šilumos ir karšto vandens ruošimo įrenginį, o vartotojui – įsigyti jį nuosavybės teise ar valdyti kitais įstatymų nustatytais pagrindais – yra **pažeisti minėti iš konstitucinio teisinės valstybės principo bei kitų konstitucinių imperatyvų kylantys reikalavimai teisėkūros subjektams paisyti teisės aktų hierarchijos principo, kadangi Taisyklėse reguliuojami teisiniai santykiai, kurie gali būti reguliuojami tik įstatymais.** Atitinkamai konstatuotina, jog Taisyklių 5 ir 185.3 punktuose nurodyta apimtimi yra nustatytas teisinis reguliavimas, **konkuruojantis** su teisiniu reguliavimu, įtvirtintu Šilumos ūkio įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje bei 15 straipsnyje.

Šilumos ūkio įstatymo 24 straipsnis įtvirtinta, jog daugiabučio namo butų savininkai šilumos punkto įrenginius valdo, naudoja ir jais disponuoja bendrosios nuosavybės teise (1 dalis), taip pat numato, kokiais pagrindais daugiabučio namo butų ir patalpų savininkai *gali įgyti* šilumos punkto įrenginius bendrąja nuosavybės teise (2 dalis), tačiau šios nuostatos negali būti vertinamos kaip nustatančios pareigą šilumos tiekėjui nurodytus įrenginius parduoti, ir, atitinkamai, vartotojų pareigą juos įsigyti.

(O gal žodžiai „gali būti įgyjama“ nurodo galimus nuosavybės teisės įgyjamo būdus, tačiau prievolė „butų savininkai šilumos punkto įrenginius valdo bendrosios nuosavybės teise“ lieka, o žodžiai „gali būti įgyjama“ nereikškia, kad šilumos punkto įrenginiai gali būti ir nevaldomi bendrosios nuosavybės teise.)

Atsižvelgdama į nurodytus argumentus, išplėstinė teisėjų kolegija konstatuoja, jog Taisyklių 5 ir 185.3 punktai ta apimtimi, kuria vartotojų sprendimo pasirinkti 2-ąjį apsirūpinimo karštu vandeniu būdą įgyvendinimas siejamas su privalomu šilumos ir karšto vandens ruošimo įrenginio įgijimu nuosavybės teise ar valdymu kitais įstatymų nustatytais pagrindais tuo atveju, jei šis įrenginys priklauso šilumos tiekėjui, **prieštarauja** Šilumos ūkio įstatymo 2 straipsnio 2 daliai bei 15 straipsniui.

... ginčijamose Taisyklių nuostatose yra reguliuojami teisiniai santykiai, susiję su šilumos bei geriamojo vandens, kaip sudėtinių dalių karštam vandeniui ruošti, tiekimu bei atsiskaitymu už juos – šiuo atveju šiluma bei geriamasis vanduo karštam vandeniui ruošti **nėra patiekiamas** betarpiškai vartotojams, nes vartotojams (butams) yra patiekiamas kokybiškai kitas produktas – karštas vanduo.

Pripažinti, kad Energetikos ministro 2010-10-25 įsakymu Nr. 1-297 patvirtintų Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių:

145, 164, 185 bei 233 punktai ta apimtimi, kuria nustatyta, jog vartotojus, priėmusius sprendimą apsirūpinti karštu vandeniu 2-uoju būdu, santykiuose su šilumos bei geriamojo vandens tiekėjais **atstovauja** bei sutartis su šilumos bei geriamojo vandens tiekėjais sudaro jų įgaliotas asmuo, **neprieštarauja** Šilumos ūkio įstatymo (2009-05-12 įstatymo Nr. XI-250 redakcija) 2 straipsnio 2 daliai bei 15 straipsniui;

5 ir 185.3 punktai ta apimtimi, kuria vartotojų sprendimo apsirūpinti karštu vandeniu 2-uoju būdu įgyvendinimas siejamas su privalomu šilumos ir karšto vandens ruošimo įrenginio **įgijimu** nuosavybės teise tuo atveju, jei šis įrenginys priklauso šilumos tiekėjui, **prieštarauja** Šilumos ūkio įstatymo (2009-05-12 įstatymo Nr. XI-250 redakcija) 2 straipsnio 2 daliai bei 15 straipsniui;

185.2.1 ir 185.2.2 punktai ta apimtimi, kuria nustatyta, jog vartotojai, pasirinkę 2-ąjį apsirūpinimo karštu vandeniu būdą, už šilumą bei geriamąjį vandenį karštam vandeniui ruošti atsiskaito pagal atitinkamai karšto vandens ruošimo šilumos skaitiklio rodmenis bei pagal karšto vandens ruošimo geriamojo vandens skaitiklio rodmenis, **neprieštarauja** Energetikos įstatymo 12 straipsnio 1 daliai, Geriamojo vandens ir nuotekų tvarkymo įstatymo 23 straipsnio 1 daliai bei

Šilumos ūkio įstatymo (2009-05-12 įstatymo Nr. XI-250 redakcija) 2 straipsnio 2 daliai bei 15 straipsniui;

233 punktas **prieštarauja** Konstitucijos 7 straipsnio 2 daliai bei Įstatymų ir kitų teisės aktų skelbimo ir įsigaliojimo tvarkos įstatymo 11 straipsnio 1 ir 2 dalims (jose įtvirtintam *lex retro non agit* principui);

234 bei 235 punktai **neprieštarauja** Konstitucijos 7 straipsnio 2 daliai bei Įstatymų ir kitų teisės aktų skelbimo ir įsigaliojimo tvarkos įstatymo 11 straipsnio 1 ir 2 dalims.“

EM **2012-09-21** įsakymu Nr. 1-187 Taisyklių 5 ir 185.3 punktai ([manytina, atsižvelgiant į LVAT 2011-12-15 nutarties išvadą](#)) neteko galios.

(Todėl 185.3 punktuose nustatytų sutarčių neliko, o atsiskaitymas tarp šilumos ir geriamojo vandens tiekėjų bei šių karšto vandens vartotojų pagal 185.3.3 punkto nuostatas nebegalimas. Be to, 185.3 punkte buvo reglamentuotas atvejis, kai pastato šilumos ir karšto vandens ruošimo įrenginys priklauso šilumos tiekėjui. Ši punktą panaikinus liko neaiškus šio atvejo reglamentavimas).

Vyriausybės **2014-08-20** nutarimas Nr. 789: „Pripažinti netekusiais galios: 2.2. Vyriausybės 1997-12-31 nutarimą Nr. 1507 „Dėl dujų, elektros ir šiluminės energijos, šalto bei karšto vandens apskaitos prietaisų įrengimo ir eksploatavimo“; 3. Šio nutarimo 2.2 papunktis įsigalioja 2014-11-01“.

Šilumos ūkio įstatymas (Suvestinė redakcija nuo 2020-06-26 iki 2020-10-24):

2 straipsnis. 2. **Apsirūpinimo karštu vandeniu būdas** – centralizuotai paruošto karšto vandens pirkimas iš karšto vandens tiekėjo arba šilumos karštam vandeniui ruošti pirkimas iš šilumos tiekėjo, o geriamojo vandens karštam vandeniui ruošti pirkimas iš geriamojo vandens tiekėjo, ...

3 straipsnis. 3. Karšto vandens ruošimas ir tiekimas grindžiami konkurencija vartotojams **pasirenkant** karšto vandens tiekėją ar apsirūpinimo karštu vandeniu būdą. Taryba ir savivaldybių institucijos numato priemones konkurencijai karšto vandens ūkyje skatinti ir užtikrina jų įgyvendinimą.

15 straipsnis. 1. Vartotojai daugiabučiuose namuose gali Civilinio kodekso 4.85 straipsnyje nustatyta tvarka **pasirinkti apsirūpinimo karštu vandeniu būdą** arba karšto vandens tiekėją ir sudaryti su juo karšto vandens pirkimo–pardavimo sutartį. Pasirinktas karšto vandens tiekėjas įrengia vartotojo suvartojamo karšto vandens atsiskaitomuosius apskaitos prietaisus, sudaro sutartis ir perka karštam vandeniui ruošti reikalingą geriamąjį vandenį bei šilumą ar kitą energiją iš atitinkamų tiekėjų. Nupirkto geriamojo vandens kiekis nustatomas pagal atsiskaitomojo apskaitos prietaiso, vandens tiekėjo įrengto pastate prieš karšto vandens ruošimo įrenginius, rodmenis. Nupirkto šilumos ar kitos energijos kiekis nustatomas pagal šilumos ar kitos energijos tiekėjo įrengto prieš karšto vandens ruošimo įrenginius šilumos apskaitos prietaiso rodmenis. Vartotojams parduodamo karšto vandens kiekis nustatomas pagal vartotojų patalpose esančių atsiskaitomųjų karšto vandens apskaitos prietaisų rodmenis. Tuo atveju, kai daugiabučio namo vartotojai karšto vandens tiekėju pasirenka šilumos tiekėją, šilumos tiekėjas privalo su šio namo vartotojais sudaryti karšto vandens pirkimo–pardavimo sutartį.

(O kur reglamentavimas, kai vartotojai daugiabučiuose namuose pasirenka 2-ąjį apsirūpinimo karštu vandeniu būdą?)

2. Kol vartotojai pasirenka karšto vandens tiekėją arba apsirūpinimo karštu vandeniu būdą, karšto vandens tiekėjas yra šilumos tiekėjas. Karšto vandens apskaitos prietaisus daugiabučio namo butuose įrengia, prižiūri ir jų patikrą atlieka karšto vandens tiekėjas.

16 straipsnis. 4. Karšto vandens tiekėjas arba šio įstatymo 15 straipsnio 2 dalyje nustatytu atveju esamas tiekėjas įrengia vartotojo bute ar kitose patalpose karšto vandens apskaitos prietaisus tiekimo–vartojimo ribos vietoje. Šių apskaitos prietaisų rodmenys naudojami atsiskaityti su karšto vandens tiekėjais už karštam vandeniui paruošti suvartotą geriamojo vandens kiekį, taip pat šilumos kiekiui, suvartotam su karštu vandeniu, paskirstyti buitiniams šilumos vartotojams.

24 straipsnis. 1. Daugiabučio namo butų savininkai šilumos punkto įrenginius valdo, naudoja ir jais disponuoja bendrosios nuosavybės teise. 2. Jeigu butų savininkai šilumos punkto

įrenginių bendrosios nuosavybės teise nevaldo, bendroji nuosavybės teisė gali būti įgyjama: 1) Civilinio kodekso nustatyta daiktų pirkimo-pardavimo išsimokėtinai tvarka išsiperkant renovuotų šilumos punktų įrenginius pagal įrenginių likutinę vertę; 2) įsigyjant (įsirengiant) šilumos punkto įrenginius finansinės nuomos (lizingo) sutarties pagrindu; 3) kitais įstatymų nustatytais pagrindais.

29 straipsnis. 1. Šilumos vartotojas, pakeitęs buto (butų) apsirūpinimo karštu vandeniu būdą, turi teisę nutraukti karšto vandens pirkimo–pardavimo sutartį.

Buto (butų) ir kitų patalpų šildymo ir (ar) **apsirūpinimo karštu vandeniu būdas** keičiamas Statybos įstatymo nustatyta tvarka remontuojant pastatą.

(Tai kad pasirinkant 2-ąjį apsirūpinimo karštu vandeniu būdą jokio remonto nereikia)

Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklės (Suvestinė redakcija nuo **2020-01-01**, 2010-10-25 įsakymas Nr. 1-297):

145. Jei vartotojai pasirenka apsirūpinimo karštu vandeniu būdą, kai geriamasis vanduo karštam vandeniu ruošti perkamas iš geriamojo vandens tiekėjo, o šiluma – iš šilumos tiekėjo, tiekėjo ir vartotojo sutartiniai santykiai reguliuojami vartotojų sutartimis su atitinkamais tiekėjais **arba** sutartimi su **subjektu**, užsiimančiu karšto vandens tiekimo šio namo patalpų savininkams veikla.

163. Karšto vandens vartojimo pirkimo–pardavimo sutartis sudaroma tarp **karšto vandens tiekėjo** ir butų savininkų – buitinių karšto vandens vartotojų taip:

(Nenumatyta sutarties sudarymas „su **subjektu**, užsiimančiu karšto vandens tiekimo patalpų savininkams veikla“ (145 punktas).

168. Kada vartotojai (Taisyklių 1 priedo 1, 3 punktai) pasirenka 2-ą karšto vandens tiekimo būdą, naudojami karšto vandens ruošimo šilumos skaitiklis ir karšto vandens ruošimo geriamojo vandens skaitiklis:

168.1. karšto vandens ruošimo geriamojo vandens skaitiklį (Taisyklių 1 priedo 3 punktas), įrengia ir eksploatuoja geriamojo vandens tiekėjas;

168.2. karšto vandens ruošimo šilumos skaitiklį (Taisyklių 1 priedo 3 punktas), įrengia šilumos tiekėjas.

172. Kada vartotojai (Taisyklių 1 priedo 1, 3 punktai) pasirenka 2-ą karšto vandens tiekimo būdą, karšto vandens skaitiklių įrengimą, priežiūrą, metrologinę patikrą organizuoja **subjektas**, užsiimantis karšto vandens tiekimo patalpų savininkams veikla.

(neatitinka 168.1 punkto nuostatai „įrengia ir eksploatuoja geriamojo vandens tiekėjas“)

180. Tuo atveju, kai **subjektas** užsiimantis karšto vandens tiekimo veikla perka karštam vandeniui ruošti reikalingą geriamąjį vandenį bei šilumą ar kitą energiją iš atitinkamų tiekėjų, vartotojų suvartoto karšto vandens kiekis nustatomas pagal vartotojų butuose įrengtus karšto vandens skaitiklius.

(Neapima 145 punkte nurodyto atvejo)

193. Daugiabučiuose namuose, kurių gyventojai, (Taisyklių 1 priedo 1, 3 punktų) nuostatomis, priėmė sprendimą apsirūpinti karštu vandeniu 2-u karšto vandens tiekimo būdu, vartotojai privalo:

193.1. pateikti šilumos ir geriamo vandens tiekėjams šiuos dokumentus:

193.1.1. daugumos namo gyventojų – buitinių karšto vandens vartotojų priimtas (Taisyklių 1 priedo 1, 3 punktai) sprendimas dėl sutikimo pasirinkti šį apsirūpinimo karštu vandeniu būdą;

193.1.2. patvirtintas **įgaliojimas asmeniui**, galinčiam sudaryti sutartis su tiekėjais;

193.4. Kol buitiniai karšto vandens vartotojai nepateikia šilumos ir geriamojo vandens tiekėjams Taisyklių 193.1 papunktyje nurodytų dokumentų laikoma, kad vartotojų sprendimas įgyvendintas netinkamai, o atsiskaitymas tarp šilumos ir geriamojo vandens tiekėjų bei šių karšto vandens vartotojų vyksta vadovautis Taisyklių nuostatomis, reglamentuojančiomis karšto vandens tiekėjo veiklą.

234. Vartotojas turi teisę:

234.8. įstatymų nustatyta tvarka kartu su kitais butų savininkais nuspręsti pakeisti viso pastato apsirūpinimo karštu vandeniu būdą arba pasirinkti kitą karšto vandens tiekėją;

241. Kol buitiniai karšto vandens vartotojai, kurie iki šių Taisyklių įsigaliojimo priėmė sprendimą apsirūpinti karštu vandeniu 2-u karšto vandens tiekimo būdu, nepateikia šilumos bei

geriamojo vandens tiekėjams Taisyklių 185.1 punkte nurodytų dokumentų laikoma, kad vartotojų sprendimas įgyvendintas netinkamai, o atsiskaitymas tarp šilumos ir geriamojo vandens tiekėjų bei šių karšto vandens vartotojų už laikotarpį nuo 2010-05-01 iki šių Taisyklių įsigaliojimo vyksta pagal tvarką, kuri galioja iki vartotojų priimto sprendimo keisti apsirūpinimo karštu vandeniu būdą.

Taigi, ignoruojama Seimo kontrolieriaus Romo Valentukevičiaus 2011.03.09 pažymos išvada, kad apsirūpinant karštu vandeniu 2-uju būdu, karšto vandens tiekėjo, tai yra asmens, tiekiančio karštą vandenį vartotojams pagal pirkimo–pardavimo sutartis, įstatymų leidėjas nenumatė; apribojimo („vartotojams teisėtai atstovaujantis asmuo (valdytojas ar kt.)“), tai yra apribojimo vartotojams patiems sudaryti sutartis su šilumos bei geriamojo vandens tiekėjais atskirai, nėra Šilumos ūkio įstatyme, todėl šio apribojimo įvedimas įstatymo įgyvendinamuoju teisės aktu yra negalimas.

Siekiant pašalinti teisinio reglamentavimo spragas, sudarančias sąlygas karšto vandens tiekėjams piktnaudžiauti perkeliant patirtus nuostolius vartotojams, būtinas teisinio reglamentavimo tobulinimas atsižvelgiant į pateiktas pastabas, pirmiausia – 2-ojo būdo atvejui Taisyklėse atsisakyti **subjekto**, užsiimančio karšto vandens tiekimu daugiabučio namo patalpų savininkams veikla (t.y. faktiškai - karšto vandens tiekėjo) instituto.

Pareiškėjas Algirdas Drevinskas

Elektroninio dokumento sudarymas ir pasirašymas

Dokumentas sėkmingai pasirašytas

[Atsisiųsti dokumentą](#)

Pasirašyto PDF LT dokumento peržiūra *Dokumento statusas*

Dokumentas pasirašytas

Dokumento pavadinimas EM VERT STT- del k v budo 200715.pdf

Pasirašusių asmenų parašai *Vardas ir pavardė* **ALGIRDAS PETRAS DREVINSKAS**

Pasirašymo laikas 2020-07-22 12:34:00

El. Parašas **Elektroninis parašas**

Sertifikatas Sertifikatą išdavė

Galioja nuo 2018-05-18 Galioja iki 2023-05-17

Laiko žyma Laiko žymos laikas 2020-07-22 12:34:00